

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: Råvaruinitiativet – att uppfylla våra kritiska behov av tillväxt och arbetstillfällen i Europa”

KOM(2008) 699 slutlig

(2009/C 277/19)

Föredragande: **Dumitru FORNEA**

Den 4 november 2008 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet: Råvaruinitiativet – Att uppfylla våra kritiska behov av tillväxt och arbetstillfällen i Europa”

KOM(2008) 699 slutlig.

Rådgivande utskottet för industriell omvandling, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 23 april 2009. Föredragande var Dumitru FORNEA.

Vid sin 453:e plenarsession den 13–14 maj 2009 (sammanträdet den 13 maj 2009) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 194 röster för, 4 röster emot och 7 nedlagda röster.

1. Sammanfattning och rekommendationer ⁽¹⁾

EESK rekommenderar följande:

1.1 EU bör företa en översyn av de nationella analyserna av strategiska och viktiga råvaror och göra en översyn på EU-nivå liknande dem som görs av National Research Council för USA eller Japan. Medlemsstaterna bör i synnerhet se över sin råvaruförsörjningspolitik för att utvärdera hur kritisk situationen är för varje enskild medlemsstat och för EU som helhet. Behovet av enskilda råvaror bör ses över regelbundet, om möjligt vartannat till vart tredje år, för att övervaka förändringar.

1.2 En workshop i regi av OECD och Biac (OECD:s Business and Industry Advisory Committee) om tillgången till råvaror skulle eventuellt kunna fungera som utgångspunkt, samtidigt som det skulle begränsa EU:s handlingsutrymme redan i ett inledningskede. Efter det att ett antal råvaror av avgörande betydelse har kartlagts bör de länder som redan i dagsläget levererar eller eventuellt i framtiden kan tänkas leverera dessa råvaror bedömas utifrån möjligheterna till ett framgångsrikt samarbete. Därefter bör diplomatiska åtgärder vidtas.

1.3 EESK ger sitt fulla stöd till och vill gärna delta i de konferenser som kommer att anordnas av de tjeckiska, svenska och spanska ordförandeskapen under 2009–2010 om utbud och efterfrågan på mineralresurser, tillgång till markområden, bästa teknik och kapacitetsuppbyggnad.

1.4 Kommissionen bör stärka sina ansträngningar att stödja effektiva förhandlingar på internationell nivå, inte enbart för att undanröja orättvisa handelshinder och snedvridningar, utan även för att främja utformningen av bi- och multilaterala investeringsavtal.

1.5 Kommissionen bör vidta nödvändiga åtgärder i de fall icke-EU-medlemsstater bryter mot WTO:s bestämmelser (exempelvis exportavgifter, restriktioner i fråga om material).

1.6 EU:s tullar bör fastställas på en sådan nivå att hållbart framställda råvaror inte utesluts från EU:s marknad. En översyn av befintliga tullar bör företas för att kartlägga vilka tullsatsers som bör anpassas.

1.7 EU bör aktivt eftersträva råvarudiplomati i avsikt att säkerställa tillgången till råvaror och därigenom bidra till att skapa fonder och program som är inriktade på kapacitetsuppbyggnad till stöd för hållbar råvaruframställning och ekonomiska och sociala framsteg i utvecklingsländer.

1.8 Kommissionen bör aktivt delta i årsmötena inom World Mining Ministers Forum och Intergovernmental Forum on Mining and Metals för att etablera bättre förbindelser med ett antal ledande internationella organ på området och därmed kartlägga och stärka EU:s investeringsmöjligheter.

1.9 En förteckning bör upprättas över bästa lagstiftningspraxis i EU när det gäller råvaruföretagens tillgång till mark i syfte att förenkla förfarandena och minska förstörelsen av mineraltillgångar som en följd av olämplig planering av markanvändning.

⁽¹⁾ För fler utförliga EESK-rekommendationer se EESK:s yttrande ”EU:s utvinningsindustri (utom energiproduktion)” som antogs den 9 juli 2008 och offentliggjordes i EUT 2009/C27/19. Föreliggande rekommendationer bör betraktas som komplement till de rekommendationer som framfördes i EESK:s tidigare yttrande.

1.10 Kommissionen bör fortsätta att ge sitt fulla stöd till den europeiska teknikplattformen för hållbara mineralresurser och inkludera sina frågor i de kommande kraven för programperioden 2009–2013. Det är också viktigt att driva på råvarurelaterade ärenden bland de områden som kommer att prioriteras inom ramen för det åttonde ramprogrammet för forskning och utveckling, till exempel insatser för att främja resurs- och energieffektivitet.

1.11 Kommissionen bör främja objektiva metoder på basis av totala livscykelanalyser för att bedöma resurseffektivitetsåtgärder och politiska riktlinjer för materialersättning.

1.12 Kommissionens avdelningar bör stärka sina insatser för återanvändning och underlätta användningen av returråvaror i EU samt lägga fram förslag till välfungerande återanvändnings-, återvinnings- och materialåtervinningsstrategier i tredje land genom att främja bästa praxis på internationellt plan.

1.13 Det krävs ytterligare samråd och forskning för att bedöma hur väl de metoder som används för mineralråvaror som inte är energitillgångar lämpar sig för förnybara råvaror som inte är energitillgångar, exempelvis trä, hud och skinn. (I meddelandet inriktar sig kommissionen främst på frågor kring säkrad tillgång till andra råvaror än energi. Det är osäkert om detta perspektiv bör tillämpas även för andra råvaror. Genom ett välfungerande samarbete bland kommissionens fackavdelningar kommer man dock med säkerhet att kunna skapa ett integrerat instrument för bedömning av alla råvaror som är strategiska och av avgörande betydelse för EU:s industrier och försvar.)

2. Bakgrund

2.1 Tendensen mot ständigt stigande råvarupriser har avstannat, åtminstone tillfälligt. I sitt meddelande säger sig kommissionen vara övertygad om att detta kommer att ändras och att "tillväxten i de nya tillväxtekonomierna i framtiden kommer att upprätthålla ett högt tryck när det gäller efterfrågan på råvaror". De kritiska faktorerna gäller i *första hand* om tillväxtekonomierna, i synnerhet Kina, på ett smidigt sätt kommer att kunna utvecklas från en tillväxtfas, som i stor utsträckning bygger på fasta kapitalinvesteringar som drivs av företagsmöjligheter inom exportorienterade tillverkningssektorer, mot en fas som i högre grad är beroende av inhemsk konsumtion, och *därefter* om den senare tillväxtfasen leder till samma tillväxttakt i efterfrågan på råvaror.

2.2 Som konstateras i meddelandet är EU självförsörjande i fråga om byggnadstekniska mineraler (där utländska leverantörer missgynnas på grund av höga transportkostnader i förhållande till råvarornas värde), men beroende av import av vissa strategiskt ekonomiskt viktiga råvaror. De är strategiskt viktiga eftersom de utgör centrala inslag vid industriell framställning till en grad som

är kraftigt underskattad på grund av deras ekonomiska värde och på grund av att försörjningen koncentreras till ett fåtal kommersiella leverantörer och länder av vilka en del är förknippade med stora politiska risker.

2.3 I meddelandet uttrycker kommissionen oro för ett antal aspekter av råvaruförsörjningen. Man kan urskilja följande fyra typer av risker beroende på infallsvinkeln och orsakerna till försörjningsproblemen:

- Ökad konkurrens om råvaror bland förädlare som kommer till uttryck genom högre priser och nya användningsområden för såväl primära som sekundära resurser.
- "Hamstring" av råvaror på grund av handelshinder som exportavgifter och dubbla prissättningsystem (ett flertal exempel återges i meddelandet).
- Konkurrens om inkomstskapande resurser i tredje land (t.ex. konkurrens om investeringsmöjligheter och tillgång till mineralfyndigheter i Afrika).
- Risk för avbrott i den fysiska försörjningen av råvaror av strategisk betydelse. (Exempelvis ett eventuellt avbrott i försörjning av sällsynta jordartsmetaller (REE) som enbart utvinns på ett fåtal platser och som är viktiga i ett flertal tillämpningar – alla miljövänliga och energieffektiva tekniska lösningar bygger på ökad användning av sällsynta jordartsmetaller (det krävs t.ex. ca 20 kg REE i en hybridbil). Kina är världens främsta leverantör men även främsta konsument av sällsynta jordartsmetaller. Hittills finns ytterst få ekonomiskt realistiska alternativ till Kinas försörjning av REE). Viktiga mineraler kan fungera som ett kraftfullt förhandlingsinstrument och vapen i ekonomisk krigsföring.

2.4 De två första risktyperna påverkar direkt konkurrenskraften i den europeiska råvaruförädlingsindustrin. I de fall riskerna har uppstått till följd av konkurrenshämmande åtgärder eller handelspolitiska åtgärder är det viktigt att de åtgärdas inom ramen för handels- och konkurrenspolitiken.

2.5 Den tredje risken utgör möjligen en mindre risk för förädlingsindustrin eftersom det inte finns någon anledning att tro att ägarna till naturtillgångarna har något intresse i att diskriminera bland kunderna och skada industrin i EU. Det finns dock anledning till oro både när det gäller effekterna på den europeiska gruvindustrins långsiktiga konkurrensposition och inverkan på Europas ställning som finanscentrum för gruvindustrin och centrum för teknisk utveckling och nätverksamhet mellan företag. Den utveckling som skett under senare tid väcker dessutom oro för utsikterna till en hållbar utveckling i utvecklingsländer som är beroende av naturresursbaserade export.

2.6 Den fjärde risktypen kan skapa stora problem för den ekonomiska strukturen och sysselsättningen i Europeiska unionen, eftersom produktionen kan avstanna på grund av bristen på nödvändiga råvaror. Denna risk måste angripas omedelbart, eventuellt genom åtgärder som hittills inte har övervägts. Det är värt att notera att både USA och Japan har insett allvaret i situationen och planerat nya politiska initiativ (se Minerals, Critical Minerals and the US Economy, rapport från National Research Council, www.nap.edu/catalog.php?record_id=12034 respektive Guidelines for Securing National Resources, www.meti.go.jp/english/press/data/nBackIssue200803.html). I pressrapporter har också angivits att Kina har börjat skapa ett förråd av råvaror för att mildra effekterna av ett försörjningsstopp.

3. Allmänna synpunkter

3.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén välkomnar kommissionens meddelande (KOM(2008) 699 slutlig, kommissionens initiativ om råvaror), och anser att det är en viktig faktor i strävan att trygga en säker tillgång inom EU till naturtillgångar som inte är energitillgångar, i synnerhet mineralresurser (se sidan 3 i KOM(2008) 699 slutlig), och därigenom uppfylla de kritiska behoven med tanke på utveckling och arbetstillfällen. EESK anser det viktigt att nödvändiga strukturer och resurser inrättas som bidrar till genomförandet av de åtgärder som fastställts.

3.2 Företrädare för det civila samhället har redan länge krävt ett integrerat förfarande i denna fråga, som för samman olika strategier och program inom EU. Genom att, med hjälp av detta initiativ, förena strategier för att förbättra tillgången utanför och inom EU med åtgärder som ska förbättra resurseffektiviteten och återvinningen, har kommissionen lyckats finna lösningar på problemet med att säkerställa en hållbar tillgång för EU:s industrier till naturtillgångar som inte är energitillgångar.

3.3 Samtidigt som avsikten inte är att undergräva subsidiaritetsprincipen som tillämpas på resurs- och markplaneringsstrategier inom EU, har i synnerhet den internationella utvecklingen tydligt visat på behovet av en mer samordnad strategi på EU-nivå.

3.4 EESK gläder sig över att kommissionen i detta meddelande har infört ett likartat förfarande och identifierat i det närmaste samma problem och lösningar som de som EESK presenterade i sitt senaste yttrande på eget initiativ med anknytning till denna fråga⁽²⁾. Syftet med yttrandet var att låta kommissionen i förväg ta del av det civila samhällets ståndpunkt. Dokumentet var resultatet av ett omfattande samråd som EESK:s rådgivande utskott för industriell omvandling inledde som ett svar på kommissionens informationsdokument om att garantera råvaror för EU:s industrier (IP/07/767, offentliggjort den 5 juni 2007), som skulle utgöra underlag för det aktuella råvaruinitiativet.

3.5 EU har åtagit sig att utveckla en övergripande strategi för att hantera följderna av klimatförändringarna genom att förbättra den energieffektiva tekniken, främja ett ansvarsfullt utnyttjande av naturresurserna och skapa miljövänligare industrier, varför kommittén än en gång betonar den strategiska betydelsen av en säker tillgång till andra råvaror än energi och av EU:s energipolitik samt framför allt det ömsesidiga beroendet mellan dessa till följd av tekniska faktorer.

3.6 Unionen är starkt beroende av import av "högteknologimetaller", och kommer inte att klara utvecklingen mot en mer hållbar produktion och mot grön teknik om inte tillgången till sådana högteknologiska metaller och sällsynta råvaror tryggas (när det gäller konkurrens, risker, geografisk koncentration av resurser och produktionsanläggningar)⁽³⁾.

3.7 Meddelandet utgör på sätt och vis en SWOT-analys av de frågor som för närvarande diskuteras inom EU beträffande tillgången till råvaror. Därför behövs nu ett samordnat stöd från EU:s medlemsstater och samordnade åtgärder av de berörda avdelningarna vid kommissionen (DEV, ENTR, ENV, EUROSTAT, REGIO, RELEX, RTD) för att genomföra ett antal steg som inte enbart inbegriper kommissionen utan också de viktigaste berörda aktörerna: utvinningsindustrier i senare led av förädlingskedjan (*International Council on Mining and Metals* (ICMM) bör inbjudas att delta och, som företrädare för den globala sektorn för mineraltillgångar, bidra till att utforma en utvecklingsvision och dela med sig av sin sakkunskap för att komplettera Euromines mer EU-inriktade vision), företag, geologiska undersökningsinstitut, det organiserade civila samhället i syfte att främja försörjningssäkerheten inom EU i överensstämmelse med målen för hållbar utveckling.

3.8 EU:s nuvarande strukturer för dessa frågor har varit för svaga och behöver förstärkas med beslutsfattare på högre nivå och en bättre teknisk och ekonomisk analys av de framtida råvarubehoven. Dessutom behövs effektivare åtgärder för att utnyttja de europeiska resurserna så mycket som det tekniskt och ekonomiskt sett är möjligt samt för att förbättra den hållbara försörjningen från källor utanför EU. En långsiktigare strategi och en mekanism för regelbunden översyn kommer att behövas eftersom investeringar i råvaruutvinning mycket ofta är lönsamma endast på lång sikt.

3.9 Principerna bakom förslagen

3.9.1 En tryggad råvaruförsörjning i EU innebär först och främst att man ser till att unionens ekonomi inte skadas av störningar i råvarutillgången, men också att man skyddar konsumenternas intressen och de industrier som är beroende av importerade råvaror och av råvaruproducerande industrier inom EU

⁽²⁾ Yttrande om EU:s utvinningsindustri (utom energiproduktion), EUT C 27, 3.2.2009.

⁽³⁾ Se EESK:s yttrande om EU:s utvinningsindustri (utom energiproduktion), EUT C 27, 3.2.2009, punkt 2.5.

. Vidare måste man garantera rättvisa konkurrensvillkor. Alla dessa intressen måste beaktas och genomföras med hänsyn till EU:s åtaganden och strategier i fråga om den internationella utvecklingen samt den miljömässiga och sociala hållbarheten. Råvaruanvändningen bör optimeras och man måste beakta dess samspel med miljön, samhällets behov och användningen av hållbar energi.

3.9.2 EU:s politik för råvaruförsörjningen måste bygga på en **solid analytisk grund**. Det är därför viktigt att man ser till att det finns tillgång till relevant sakkunskap och att denna analyseras med hjälp av bästa möjliga metoder.

3.10 Lagstiftningspraxisen i fråga om råvaror varierar kraftigt inom EU och det finns stort utrymme för förbättringar inom de enskilda länderna med hjälp av spridning av information om bästa lösningar.

4. Kommentarer till de politiska åtgärder som föreslås ⁽⁴⁾

4.1 Första pelaren: störningsfri tillgång till råvaror på världsmarknaderna

4.1.1 I meddelandet föreslås att EU i) bör föra en aktiv råvarudiplomati för att säkerställa råvaruförsörjningen, ii) bör främja ökat internationellt samarbete och iii) prioritera tillgången till råvaror i EU:s handels- och regleringspolitik.

4.1.2 Efter att ha identifierat de viktigaste resursrika länderna, bör frågan om tillgången till råvaror i dessa länder diskuteras med företrädare för länderna. Med hjälp av EU:s utvecklingspolitik bör man skapa **fonder och program till stöd för hållbar råvaruframställning och utveckling** i dessa länder.

4.1.3 EU bör se över sina finansieringssystem för de länder som redan ingår i EU och för unionens grannländer, eftersom det vore mer hållbart att transportera råvaror från dessa länder. Man bör framför allt stödja de länder som senast har anslutit sig till EU, länderna på Balkan och i Nordafrika samt Turkiet. ICMM:s initiativ beträffande fördelningen av resurserna skulle kunna utgöra en lämplig modell för råvaru- och utvecklingsstrategier. (Initiativet lanserades 2004 av International Council on Mining and Metals. Målet är att ta fram god politisk praxis för investeringar i gruvdrift och metaller på nationell och regional nivå samt företagsnivå i utvecklingsländer.)

4.1.4 Ett flertal konkreta rekommendationer har som gemensamt mål att **öka förenligheten mellan EU:s utvecklingspolitik och unionens behov av störningsfri tillgång till råvaror**. Förslagen

som syftar till att förstärka staterna samt främja ett sunt investeringsklimat och en hållbar förvaltning av råvaror är alla relevanta och konstruktiva.

4.1.5 EU:s tulltaxor bör fastställas på en sådan nivå att man säkerställer att hållbart framställda råvaror inte utestängs från EU:s marknad. En översyn av befintliga tulltaxor bör företas för att kartlägga sådana tullsatsers som bör ändras.

4.1.6 Bistånd till utvecklingsländer vad gäller råvaror bör koncentreras till **kapacitetsuppbyggnad**, och målet bör vara att stödja och underlätta utvecklingen och genomförandet av strategier som maximerar det bidrag som produktion och export av råvaror ger till utvecklingen. I detta sammanhang är det särskilt viktigt att stödja strategier och metoder som är inkluderande, bygger på deltagande och prioriterar de behov och intressen som dessa befolkningar har.

4.1.7 **Utvecklingsbistånd** vad gäller råvaror måste även bygga på breda koalitioner och partnerskap som säkerställer att alla berörda parter engageras, särskilt råvaruindustrin, det civila samhällets organisationer och samtliga myndighetsnivåer.

Bistånd till utvecklingsländer bör i hög grad innefatta stöd till **uppbyggnaden av infrastruktur** som kan utnyttjas av såväl råvaruproducerande företag, mindre företag, lantbruksföretag som andra verksamhetsområden på landsbygden. Denna specifika samarbetsform har kritiserats för att den bidrar mindre än förväntat till utvecklingen, men det är viktigt att inse att den svarar mot ett starkt behov av att stimulera utvecklingen genom förbättrad infrastruktur i utvecklingsländerna och att andra mekanismer för att finansiera sådana investeringar har visat sig vara otillräckliga.

4.1.8 I meddelandet betonas tydligt svårigheterna i samband med **handelsstatistik** som gäller mineralresurser. Den bygger på tullens rapportering i enlighet med Standard International Trade Classification (SITC), det harmoniserade systemet (HS) eller Broad Economic Categories (BEC), men är ibland otillförlitlig på grund av bristfällig rapportering från vissa länder. Handelsstatistiken kan inte heller tillhandahålla tillförlitlig och välbehövlig information om världsekonomiernas faktiska handel med mineraler eftersom den inte beaktar de mineraler eller metaller som ingår i de koncentrat, halvfabrikat och förädlade varor som handeln omfattar. Det krävs såväl forskning som internationella överenskommelser om hur det nuvarande statistiksystemet kan förbättras för att man ska få en bättre uppfattning om den faktiska handeln med mineraler och metaller, eventuellt med hjälp av "standardvärden" för den mängd mineraler och metaller som ingår i en bil, ett ton papper etc.

(4) Se EESK:s yttrande EUT C 27, 3.2.2009, s. 82.

4.1.9 Meddelandet behandlar ingående handels- och regleringspolitiken. I förslagen fastställs områden av stort intresse för EU och det förefaller lämpligt att vidta de åtgärder som föreslås. En av de frågor som särskilt bör betonas är att EU också bör "hålla ett öga på EU:s tullordning för att säkerställa **samstämmighet med utvecklingen när det gäller EU:s efterfrågan på råvaror**, och i synnerhet **överbäga metoder för att minska importrestriktioner på råvaror**".

4.1.10 Målen för den hållbara utvecklingen måste uppnås med hänsyn till de konsekvenser de får utanför EU-området, och får inte utgöra någon ursäkt eller täckmantel för förfaranden som är till men för konsumenterna eller miljön genom att handeln begränsas. Det är viktigt att försörjningstryggheten och målet att undanröja illojal konkurrens som bygger på förturstillgång till råvaror inte används för att främja protektionism eller för att begränsa handeln och tillträdet till EU-marknaden för producenter i utvecklingsländerna.

4.2 Andra pelaren: Främjande av hållbar försörjning med råvaror från europeiska källor

4.2.1 Den hållbara lokala och regionala utvecklingen i EU påverkas direkt av den framtida utvecklingen inom de ekonomiska sektorerna som kan vända varje områdes potential till vinst. Med beaktande av de beräknade reserverna för varje mineralfyndighet kan enligt EESK:s åsikt lönsam utvinningsverksamhet bidra till lokala samhällens utveckling och även till medlemsstaternas utveckling, genom att de förses med tillgångar. På så sätt kan den medverka till att

- utveckla industriproduktionen och erbjuda de råvaror som industriverksamheten behöver,
- minska beroendet av import och säkerställa en bättre användning av tillgångarna,
- behålla ett tillfredsställande antal kvalificerade arbetare inom sektorn så att prospektering och utvinningsverksamhet fortsätter inom EU,
- Skapa fler och säkrare arbetstillfällen,
- skapa social sammanhållning och regional utveckling,
- förbättra boende- och arbetsförhållanden.

4.2.2 Med tanke på Europas långa tradition av mineralutvinning behöver EU visa ledarskap när det gäller kunskaper och sakkunighet i frågor som hur man ska hantera utvinningen av råvaror, optimera råvaruproduktionens bidrag till den ekonomiska utvecklingen, skapa hållbar användning av råvaror och hur marken ska efterbehandlas på ett sätt som gagnar samhället.

4.2.3 Medlemsstaterna bör se över i vilken grad deras förfaranden för planering av markanvändning inbegriper råvarupotentialen och huruvida prioriteringarna vid konkurrerande

markanvändning fortfarande är adekvata mot bakgrund av att man bör utnyttja råvaror på ett hållbart sätt, dvs. genom att använda sig av närhetsprincipen så snart det är möjligt och kommersiellt lönsamt.

4.2.4 De geologiska kunskaperna förändras ständigt och förfarandena måste därför vara tillräckligt flexibla för att tillåta en framtida tillgång till naturtillgångar som ännu inte har identifierats.

4.2.5 **En inventering av bästa lagstiftningspraxis** i EU när det gäller tillgång till mark för råvaruindustrin bör utarbetas i syfte att

- **förenkla förfarandena** och göra dem mer lika inom unionen, samtidigt som man ser till att konkurrerande markanvändningsintressen, inklusive bevarande, beaktas i lika hög grad,
- **minska förstörelsen av mineraltillgångar** som en följd av olämplig planering av markanvändning. Det är särskilt viktigt att bestämmelser om tillgång till land inte bara rör områden där man vet att det finns mineraler.

4.2.6 Efter utarbetandet av riktlinjerna om Natura 2000-programmets förenlighet med råvaruutvinning, bör medlemsstaterna se över sina egna nationella riktlinjer och se till att behöriga myndigheter är medvetna om att **Natura 2000 inte innebär ett förbud mot utvinning av råvaror**. (Artikel 6 i Habitat-direktivet är ett utmärkt verktyg för att se till att utvinningsindustrin respekterar principerna om hållbar utveckling.)

4.2.7 För att **förbättra kunskapsbasen när det gäller försörjningen** med ekonomiskt strategiskt material och **användningen av råvaror** inom EU, bör man även för EU göra en analys liknande den som utförts av National Research Council för USA. Analysen bör syfta till att fastställa och bedöma både eventuella risker för materialförsörjningen till EU-industrin och enskilda råvarors betydelse i deras olika slutanvändningar (följande aspekter bör beaktas: fysisk tillgång till vissa mineraler som kan utvinna i EU-länder, ersättningsmöjligheterna, geopolitiska risker för internationell handel med råvaror av strategisk och avgörande betydelse samt EU:s försvarsbehov).

Meddelandet innehåller ett antal rekommendationer som syftar till att öka kunskapen om råvaror. Det finns dock inga förslag som syftar till att öka kunskapen om användningen av råvaror inom EU. Detta borde vara en av de främsta prioriteringarna och det är i linje med behovet av att utveckla en konsekvent politik och göra åtgärderna så effektiva som möjligt. USA:s rapport om råvaror av avgörande betydelse innehåller en metod som skulle kunna tillämpas även på europeiska förhållanden.

4.2.8 I synnerhet skulle det vara önskvärt med en **fullständig bedömning av de geologiska tillgångarnas potential**, utförd med hjälp av modern teknik, och även med en bedömning av i hur hög grad nationella geologiska undersökningar kan erbjuda förstklassiga uppgifter om mineraltillgångar samt information och sakkunskap. Särskilda stödåtgärder för geologisk datainsamling bör utarbetas och genomföras via den framtida utvidgningen av markenheten inom Global övervakning för miljö och säkerhet (GMES) och/eller EU:s regionala utvecklingsfonder ("geologisk" används här som en term som omfattar alla geologirelaterade ämnesområden, t.ex. geokemiska eller geofysiska data). Kommissionen bör göra en formell översyn av situationen i medlemsstaterna.

4.2.9 EU-institutionerna bör **stödja de tjeckiska, svenska och spanska ordförandeskapen med evenemang som hör samman med detta** och i synnerhet följande:

- Under det svenska ordförandeskapet bör det hållas en konferens i syfte att fastställa bästa metoder för markanvändningsplanering och hållbar markförvaltning efter utvinning.
- Det ska hållas en konferens om utvinning och gruvdrift i Rovaniemi, Finland, i december 2009, och då förväntas de bästa metoderna för att främja prospektering i Europa presenteras.
- En utvinningskonferens i sydöstra Europa och Balkan bör planeras med hjälp av EU:s Taiex-verktyg.

4.2.10 **Forskning och teknisk utveckling för råvaror bör ges prioritet, med särskilt eftertryck på teknik som är förenlig med kraftfulla bevarandestrategier. Bästa metoder på områdena för utvinning, renare produktion och återvinning** bör främjas, i synnerhet i syfte att tillämpa metoder som använder marknadsbaserade stimulansåtgärder som är ekonomiskt genomförbara. Den strategiska dagordningen för forskning och den genomförandeplan som tagits fram av den europeiska teknikplattformen för hållbara mineralresurser kan fungera som utgångspunkt för detta syfte.

4.3 *Tredje pelaren: Optimera EU:s förbrukning av primära råvaror*

4.3.1 Allmänheten anser att juridiska personer är huvudansvariga för miljöförhållandena, dvs. gruvföretagen och handelsbolagen, men i verkligheten bär hela samhället ansvar för förbrukningen av de varor som innefattar dessa tillgångar.

EU-medborgarna måste bli medvetna om att vår existens är beroende av utvinning av mineraltillgångar, men även om att det samtidigt **är mycket viktigt att skydda miljön och främja en ansvarsfull förbrukning av råvaror**.

4.3.2 Utvecklingen av politik och praktiska åtgärder för att optimera användningen av råvaror kan inte ske isolerat från legitima intressen utanför EU och man måste beakta utvecklingsländernas befintliga kapacitet, både när det gäller lagstiftningen och teknikanvändningen. Reach-lagstiftningen har kritiserats hårt av flera afrikanska länder som är oroade över att den kan leda till orättvis diskriminering av deras mineralexport. På samma sätt har Baselkonventionen om farligt avfall lett till oförutsedda konsekvenser i vissa asiatiska länder, bland annat att ett ökande antal informella företag inom metallåtervinningsindustrin använder farliga metoder eftersom de har avskurits från lagliga råvarukällor.

4.3.3 Europeisk forskning och industri bör uppmuntras att **ta fram ersättningar till råvaror av avgörande betydelse**. I detta syfte bör den fastställda listan över viktiga metaller och råvaror undergå en detaljerad utredning på initiativ av Europeiska kommissionen inom ramen för sjunde ramprogrammet, i syfte att ge en bakgrund till den nya gröna tekniken och miljösäkra produkter.

4.3.4 Återvinningsprocessen bör inte ses bara som en administrativ uppgift, utan som ett reglerande ramverk som stöder sig på ett företagsmässigt arbetssätt på kommersiell grund. För att genomföra denna princip krävs det:

- En rättslig ram för hur man ska samla in, sortera, hantera och återvinna industri- och hushållsavfall.
- Stimulansåtgärder så att konsumenter deltar i återvinningsverksamheten.
- Specialiserade nationella och internationella nätverk för insamling, lagring och industriell återvinning.
- En väl fungerande avfallshantering på kommersiell grund, organiserad av de lokala eller regionala myndigheterna.

Bryssel den 13 maj 2009

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Mario SEPI